

I anledning af jubilæumsudstillingen Pottemageri! bringer CLAY Nyt en artikel af pottemager Lars Henrik Kähler

Aktør i ‘Pottemageri!’

Lars Henrik Kähler anno 1975 og 2019
Foto: Ole Haupt

af Lars Henrik Kähler

Da jeg har beskæftiget mig med at lave keramik i 60 år og stadig elsker at arbejde med leret, er det mig en stor glæde at fortælle om arbejdet og sidde og dreje for gæsterne på udstillingen.

Lad mig begynde med selve udstillingen, som nok for mange er anderledes end andre udstillinger, fordi den lever op til det, som vi pottemagere siger: ”Keramik skal ses med hænderne for rigtigt at kunne opleves og forstås.” Bare det at føle en glasur er en oplevelse, som hører med til, hvordan tingen vil være senere i brug.

At dreje og at fortælle om, hvordan og hvad man laver, giver mange sjove og udbytterige oplevelser både for mig og forhåbentlig også for de besøgende. Når jeg drejer på CLAY, fornemmer jeg en større spørgelyst end andre steder, hvor jeg har arbejdet, og spørgsmålene er kvalificerede, så jeg mærker en større forståelse for faget her på CLAY. Mange af gæsterne har

selv haft fingrene i leret før, så der er rigtig mange tekniske spørgsmål, og vi får mange gode faglige samtaler, men også nogle gode anekdoter og historier om at lave keramik på et fagligt plan.

Måske har jeg en fordel, da jeg har et dybere kendskab til de billeder og beskrivelser, der hænger på væggene i udstillingen og kan fortælle om både de enkelte personer og produktionen på billederne.

Selv er jeg femte generation af pottemagerne fra Næstved. Det var min tipoldefar, der startede Kähler fabrikken i 1839, så i år har min familie og jeg været pottemagere og levet af at lave keramik i 180 år. Dette har givet mig en baggrund for og viden om at fremstille keramik, som jeg føler er unik, og som jeg håber, jeg kan videregive til andre, der er interesseret i at lave keramik.

Udstillingen kan besøges indtil den 22. december 2019. /sl

Sommeren 2019 på CLAY

“Hvad sker der lige på CLAY Museum?” – tænkte Susan og jeg, da vi dumpede ind på museet en lun sommerdag. For sikke en modtagelse vi blev mødt med i receptionen af muntre, smilende ansatte og frivillige, der havde travlt med at snakke og sælge entré til besøgende samtidig med, at det summede af udbrud og snak fra gæster om keramik fra udstillingen af pottemagerens krus og kopper i lokalet ved siden af.

Sagen er ganske enkelt, at der har været rigtig travlt med mange besøgende på CLAY hele sommeren. Alene i juli måned besøgte flere end 5.000 gæster CLAY – i skrivende stund godt 4.000 flere besøgende end sidste år ved denne tid. Sådant en opbakning og aktivitet kan da kun skabe boblende glæde og lystighed.

Blandt de mange besøgende har der været et stigende antal yngre gæster, fortæller Kate Sørensen, der er butiksansvarlig på CLAY, da vi møder hende i receptionen. Og livlig aktivitet på Instagram, fortæller hun begejstret og viser os, hvordan Instagram fungerer som den nye kommunikationsvej til at formidle billeder, indtryk og information af og om kunstnere og deres værker. Der er allerede mange følgere af 'claykeramikmuseum-danmark' på Instagram og flotte billeder fra de 3 udstillinger. Også Facebook benytter Kate Sørensen til at fortælle om CLAY Shop og Café CLAY med nyheder og billeder. Der er ingen vej udenom, tænker vi. Vi må også være med begge steder.

Hele tre udstillinger blev åbnet på CLAY i løbet af foråret: Udstillingen *Yndlingsværker* til markering af 25-års jubilæet i foreningen Keramikmens Venner samt de 2 særudstillinger *Pottemageri!* og *Ceramic Momentum – Staging the Object*. I slutningen af maj blev det første af to keramikmarkeder på Lillebæltværftet afholdt.

De flotte besøgstal på CLAY vidner om, at de tre udstillinger er blevet modtaget særdeles positivt af både kunstnere, kunst anmeldere og publikum. Også Keramikmarkedet på Lillebæltværftet blev et tilløbsstykke. Der har været flotte anmeldelser af de 2 store særudstillinger, der viser bredden i CLAYs kunstneriske formåen – lige fra avantgardesamtidskunst af danske og internationale keramikere til pottemagerens brugskeramik. Også de 54 yndlingsværker fra 17 passionerede medlemmer af foreningen Keramikmens Venner har vakt interesse. For beskuerne er det tre spændende udstillinger, der på bedste vis komplementerer hinanden.

En meroplevelse ud over det sædvanlige for publikum er det arbejdende værksted lige midt i udstillingen *Pottemageri!* Her bemander de udstillende pottemagere på skift det midlertidige værksted. Samtidig med at de drejer deres keramik, er de klar til en snak med publikum – store som små – om lerets magi, deres kærlighed til håndværket og om livet som potte-

mager. En oplevelse for de besøgende, som også giver respons til pottemagerne. Læs mere om dette i pottemager Lars Henrik Kählers fortælling i den indledende artikel.

Udover udstillingerne og de arbejdende pottemagere bag drejeskiven har sommeren på CLAY budt på andre aktiviteter. *PH på NY* var titlen på en koncert med duoen Margrete Grarup og Michael Sunding i august, et arrangement, som var en del af festivalen *Jazz i Trekanten* og en musikalsk hyldest til den gamle mester Poul Henningsen.

At CLAY Museum er en aktiv deltager i lokalmiljøet viste sig igen på 'Festlig Fredag' i slutningen af august. Her var der gratis hestevognskørsel fra midtbyen til CLAY med åbent hus og forskellige aktiviteter. Selvfølgelig med aktivitet i værkstedet i udstillingen *Pottemageri!*. Og traditionen tro var der raku-brænding i Skulpturparken, hvor deltagerne selv kunne dekorere keramiske genstande under kyndig vejledning af keramikker Dorit Knudsen. Som noget helt nyt i år kunne publikum prøve kræfter med Tai Chi i Skulpturparken sammen med instruktør Carl Verner Jørgensen. Tai Chi giver energi og styrker og smidiggør kroppen.

Ikke blot har sommeren budt på en mangfoldighed af oplevelser på CLAY Museum til glæde for de mange besøgende. Også rejsende på Københavns Hovedbanegård er blevet mindet om CLAY Museum og udstillingen *Ceramic Momentum – Staging the Object* på den grafisk flotte plakat med Steen Ipsens ikoniske værk. Plakaten sælges i CLAY Shop, måler 50 x 70 cm og koster kr. 95.

Efter en begivenhedsrig sommer på CLAY kan vi se frem til et ikke mindre begivenhedsrigt efterår med bl.a. KADK-afgangs-udstillingen 2019 (Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering) og særudstillingen *CLAY Today 2019* til markering af museets jubilæum og mange andre aktiviteter, som alt sammen vil blive beskrevet i CLAY Nyt de kommende måneder. Lige umiddelbart kan vi dog glæde os til sensommerkeramikmarkedet på Lillebæltværftet den 14. september, som annonceres efterfølgende. /sl, bt

Steen Ipsens ikoniske værk.
Plakat på Københavns Hovedbanegård
Foto: Steen Ipsen

Forskning i Royal Copenhagen Samlingen

af Pia Wirnfeldt, museumsdirektør, CLAY

I lyset af museets specialfaglige profil og med donationen af Royal Copenhagen Samlingen arbejder CLAY ud fra en klar ambition om på forskellig vis at bidrage med væsentlig forskning i dansk keramik. Med forskning forstås her en velfunderet teoretisk og metodisk analyse, som frembringer ny viden om centrale problemstillinger i dansk keramik.

Det er derfor en stor faglig glæde, at vi den 1. september kan byde velkommen til museets allerførste forskningskandidat. Med denne ph.d.-stilling skriver vi ikke bare historie på CLAY; vi sikrer samtidig en dybdegående forskning i den anerkendte Royal Copenhagen Samling, der i 2010 blev overdraget til CLAY, og som udgør et enestående vidnesbyrd om 230 års keramisk kunstindustri i Danmark.

Det treårige forskerprojekt gennemføres i samarbejde med Institut for Design og Kommunikation ved Syddansk Universitet og med væsentlig støtte fra Ny Carlsbergfondet, uden hvilken det ikke var muligt. Overskriften på det aktuelle forskningsprojekt lyder: Axel Saltos rolle hos Den kgl. Porcelainsfabrik – mellem kunst og masseproduktion. For i relation til de danske

porcelænsfabrikker er netop forholdet mellem kunst og masseproduktion en underbelyst problemstilling, der ikke blot har relevans for dansk keramikhistorie og CLAYs formidling, men som rummer et stort potentiale for en mere kritisk tilgang til designhistorien generelt både nationalt og internationalt.

Forud for ansættelsen af den rette kandidat ligger et længere bedømmelsesforløb. Først skal de indkomne ansøgninger forskningsgodkendes, inden kandidaterne går videre til den endelige samtale. Selve ansættelsesudvalget bestod i denne sammenhæng af instituttets leder og to forskere fra Syddansk Universitet samt af undertegnede. Blandt de indkaldte kandidater var udvalget enige om, at kunsthistoriker cand. mag. Susanne Bruhn, med sit forudgående kendskab til Royal Copenhagen Samlingen og Axel Saltos keramik i særdeleshed, stod stærkest i feltet. Det er således en stor glæde for både museet og SDU nu at kunne sikre Susanne Bruhn hendes fortsatte beskæftigelse med Axel Salto og Royal Copenhagen Samling. Dermed er Susanne den første ph.d.-studerende på CLAY, men forhåbentlig ikke den sidste, og vi kan allerede nu glæde os til at nyde godt af hendes særlige indsigt og viden, når hun hen ad vejen vil omsætte sin forskning til formidling på museet.

Kunstneren og fabrikken

af Susanne Bruhn, kunsthistoriker og ph.d.studerende

De næste tre år har jeg fået en enestående mulighed for at forske i Den kgl. Porcelainsfabrik og Axel Saltos betydning som kunstner og samarbejdspartner for fabrikken. Et projekt, som jeg ikke havde forudset, da jeg i sin tid læste kunsthistorie på universitetet. Dengang var mine faglige interesser spredt mellem 1600-tallets italienske mestertegninger og det moderne gennembrud med skagensmalerne. Men siden åbningen af CLAY i 2015 har keramikken fuldstændig taget over, ikke kun i mit arbejdsliv men også hjemme i Albertslund, hvor Morris (egenrådige ruhåret gravhund) til daglig drøner rundt mellem keramik i alle afskygninger. En nysgerrig snude og en glad hale har resulteret i mindre uheld, men stentøj er et forunderligt og robust materiale, så endnu er intet gået i stykker.

Den unikke fabrikssamling fra Royal Copenhagen udgør i dag kernen i CLAYs samling, og siden genåbningen i 2015 er den generøse donation blevet formidlet i adskillige sammenhænge blandt andet i de to monografiske udstillinger *Axel Salto – Stentøjsmesteren* og *Jais Nielsen – Et epos i ler*. En perlerække af malere, billedhuggere og arkitekter har som Salto og Jais Nielsen samarbejdet med de kunstindustrielle fabrikker i Danmark. Men kunstnerne indgår også i en større europæisk kulturtradition, der tog sin begyndelse i 1700-tallet med etableringen af de første porcelænsfabrikker. Man ansatte malere til at dekorere porcelænet, men også til at skabe nye mønstre og modeller, der kunne indgå i produktionen. På denne måde har kunstnere i generationer haft indflydelse på fabrikernes

Båd på stranden

Fra mappen *La Côte d'Azur. 10 gravures sur bois en couleurs* par Axel Salto. *Cagnes-sur-Mer, 1926.*

CLAY – Royal Copenhagen Samlingen

Foto: CLAY

udvikling. Men hvilken rolle har kunstnerne spillet i det 20. århundrede? Axel Salto arbejdede i en menneskealder med stentøj på Den kgl. Porcelainsfabrik, og han roste ofte samarbejdet med fabrikken og omtalte processen i stentøjskælderens som 'Ensemblekunst', men hvordan var forholdet egentlig mellem den kreative, 'frie' kunstner og den kommercielle produktionsvirksomhed? Var det så ukompliceret, som Salto ►

► gav udtryk for? Og hvilken betydning havde det, at fabrikken i markedsføring og udstillinger i stor stil spillede på Saltos 'kunstner-touch', selvom stentøjet oftest var serie- og masseproduceret? Det er nogle af de spørgsmål, som mit forskningsprojekt skal forsøge at give svar på.

En vigtig del af projektet er undersøgelse af arkivmateriale i Rigsarkivet, men også gennemgang af den del af fabrikkens arkiv, som fulgte med donationen, og som i dag findes på CLAY, er vigtig. Når jeg, helt bogstaveligt, trækker i arbejdstøjet for at gennemgå de mange kasser med ukendt materiale, er det med forventning om at få tilført ny viden om fabrikken og Axel Salto. Jeg håber også, at der som sidegevinst dukker andre spændende ting op. Da museet sidste år gennemgik en kasse for at finde materiale til Jais udstillingen, viste den sig at indeholde en komplet udgave af mappen *La Côte d'Azur*, 1926, med 10 originale farvetræsninger af Salto. Mappen var dedikeret til direktør Poul Simonsen fra Bing & Grøndahl, som Salto kendte fra samarbejdet med B&G op til den store udstilling i Paris 1925. Værkerne er utrolig velbevarede med kraftige farver og har sandsynligvis aldrig været udsat for sollys. Håbet er, at der i løbet af de næste tre år findes flere skatte i arkivet.

Redaktionen ønsker CLAY Museum og Susanne Bruhn tillykke med forskningsprojektet. Vi ser frem til at formidle Susannes arbejde for CLAY Venners læsere. /bt

Palme

Fra mappen *La Côte d'Azur*. 10 gravures sur bois en couleurs par Axel Salto. Cagnes-sur-Mer, 1926.

CLAY – Royal Copenhagen Samlingen

Foto: CLAY

Nyt fra CLAY Venner

Keramik- og kunstturen til Sydfrankrig

Som tidligere annonceret gennemfører CLAY Venner, i samarbejde med Pia Scharling, PUST Rejser, en meget spændende keramik- og kunsttur til Sydfrankrig – i ugen efter påsken i 2020.

I skrivende stund er der 26 tilmeldte, og stadig 4 ledige pladser til turen. Disse udbydes nu.

Læs det detaljerede program om turen i CLAY Nyt nr. 1, 2019.

Sidste frist for tilmelding er den 1. oktober 2019.

Tilmelding kan ske på 31264100 eller på mail: info@pustrejser.dk.

Pia Scharling og Bodil Lütken

Keramik- og kunstturen omfatter også et smut til Italien med besøg på museet Casa Jorn, Asger Jorns hjem og værksted gennem mange år. Foto: privat

Nyt fra Café CLAY

Café CLAY fik pr. 1. august 2019 nyt personale.**Her præsenterer det nyansatte team sig.**

Caféansvarlig Jimmy Skoven Winther skriver:

Jeg er 47 år, gift og har været sammen med min kone i 17 år. Jeg bor i Odense og har 3 drenge på henholdsvis 10, 8 og 4 år.

Jeg har været langt omkring jobmæssigt – Her er mit CV:

- restaurantchef på Café & Restaurant V1, Odense
- tjener på Bryggeriet Apollo, København
- banquetchef på Skovriderkroen, Charlottenlund
- restaurantinspektør DGI – Byen, København
- restaurantchef Dragon House, Dyrehavsbakken
- restaurantchef Restaurant Etcetera, København
- overtjener DFDS Seaways, Oslo-ruten
- barchef DFDS Seaways, Oslo-ruten
- natklubschef Buddha Bar, København

Senest har jeg været medejer af restaurant Oluf Baggers Gaard, Odense, hvor jeg var restaurantchef. Min kompagnon og jeg ejede restauranten i ca. 5 år, indtil han købte mig ud, fordi jeg ønskede at hellige mig min familie.

I en mellemliggende periode, hvor jeg ikke har haft med restaurationer at gøre, har jeg været i kemibranchen. Her har jeg beskæftiget mig med opsøgende salg, projektsalg, sparring og undervisning af samarbejdspartnere. Nu er mine børn så store, at jeg igen har samvittighed og energi til at tage en ny tørn i restaurationsbranchen.

Jeg synes, CLAY er en meget spændende arbejdsplads, og kunne med det samme se, at de ansatte, jeg mødte, har det godt og virker meget glade for deres arbejde. Derfor var det ikke svært for mig at takke ja til jobbet, da det blev tilbudt. Mine ønsker er, at vi skal bygge videre på det rigtig gode fundament, der allerede er lagt, og med tiden skal det nok lykkes for os at markere Café CLAY som en af de allerbedste museumscaféer.

Cafémedarbejder Lotte Honoré Andresen skriver:

Jeg er 49 år, født og opvokset i Fredericia, men nu bosat i Strib og er mor til to voksne drenge. Jeg er oprindeligt udlært som frisør, og har altid arbejdet med service og kunder.

Senest har jeg arbejdet 4 år i Lagkagehuset, hvor jeg var en fast del af teamet i fastfoodafdelingen. Jeg har også arbejdet på café og i delikatessen i Meny.

Jeg elsker selv god mad og går aldrig på kompromis med kvaliteten. Mit ønske for Café CLAY er, at vi i fremtiden får endnu flere glade gæster til at besøge cafeen, og at vi i samarbejde med dem kan sammensætte en menu efter deres ønsker.

Redaktionen ønsker de nyansatte medarbejdere i Café CLAY held og lykke med jobbet. /sl

Jimmy Skoven Winther og Lotte Honoré Andresen, nyansatte på Café CLAY, foran Jais Nielsens relief. Foto: privat

Nyt fra CLAY Shop

CLAYs Årskrus 2019 er landet i butikken. Disse skønne krus er skabt af Maj-Britt Lundequist, som er uddannet pottemager. Prisen er kr. 180,- pr. stk. /bt

Nyt fra CLAY Venner – arrangementer

Kom til foredrag ved Lars Henrik Kähler på CLAY onsdag den 25. september 2019 kl. 18.30 – 21.00

Der er nu pr. mail til alle CLAY Venner udsendt invitation til foredrag med Lars Henrik Kähler den 25. september i Pavillonon på CLAY i anledning af Pottemagerforeningens 125-års jubilæum og den levende udstilling *Pottemageri!* på CLAY.

Udover at fortælle sin egen historie vil Lars Henrik Kähler fortælle om Kählerfamilien og de mange kunstnere, der har haft deres virke på Kählers Keramiske Fabrik, indtil den lukkede i 1974, samt berette om fabrikkens ejere efter 1974.

Det vil være muligt at købe Lars Henrik Kählers egen keramik denne aften. Kontant betaling eller via MobilePay.

Arrangementet er gratis for CLAY Venner ved fremvisning af gyldigt medlemskort. Ikke-medlemmer er også velkomne til at deltage, når entrébilletten er betalt.

Husk tilmelding til Bodil Lütken senest den 10. september pr. sms 29933731 eller pr. mail til bodiljlytken@gmail.com af hensyn til traktementet. /bt

Nyt fra CLAY og CLAY Venner

Pottemagere på Lillebæltværftet igen

Der var flot opbakning til forårets keramikmarked på Lillebæltværftet med mange interesserede gæster og et godt salg af keramik.

Nu åbner Lillebæltværftet, Havnegade 98, 5500 Middelfart, igen porten for keramikmarked arrangeret af CLAY Museum, Dansk Pottemagerforening af 1894 og CLAY Venner i samspil med udstillingen *Pottemageri!* på CLAY.

Arrangementet finder sted lørdag den 14. september fra kl. 10 – 16. Følgende pottemagere udstiller og sælger deres værker på keramikmarkedet: Christina Friis, Galleri Det Hvide Hus (Berit Elmkvist Kristensen), Pia Davidsen, Inge Poulsen, Bibi Hansen, Jensen Potter (Lilian K. Jensen), Helene Ting, Cille Colberg, Bag det blå hus (Mads Ottow), Karin Petersen, Gertrud Berg, Laila Rasmussen, Uri Avitan.

Vi glæder os til at se jer til sensommerkeramikmarked på Lillebæltværftet – og benyt samtidig lejligheden til at besøge de aktuelle udstillinger på CLAY: *Pottemageri!*, *Ceramic Momentum – Staging the Object* og *Yndlingsværker*.

På gensyn.

/bt

CLAY | NYT

Udgives af foreningen CLAY Venner

Redaktion: Susan Lejsgaard, susanlejsgaard@gmail.com,
Bodil Toft, btoft50@gmail.com Layout: Claus Fenger
Ophavsret: Redaktionen af CLAY Nyt bestræber sig på at kontakte alle retmæssige ophavsmænd m/k. Eventuelle overtrædelser er sket utilsigtet og uden forsæt.
September 2019 (nr. 5 er udgået)
Næste nummer udkommer primo oktober 2019.